

način izloči vse tiste vsebine, ki promovirajo bolezní sočasno z zdravilom in na ta način umetno ustvarjajo bolezní in bolnike. Posamezniki se lahko sami informiramo o zdravilih, njihovih stranskih učinkih in posledicami samega zdravljenja. To nam pred obiskom zdravnika omogoča, da se poučimo o posledicah jemanja zdravila za zdravje. Tako avtor ponuja nekaj internetnih naslovov, ki posredujejo nepristranske informacije o predpisljivih zdravilih in njihovi primeri uporabi. Med njimi največ pozornosti namenja internetni strani organizacije *Public Citizen* (www.citizen.org), na kateri so dostopna letna poročila o predpisljivih zdravilih, podatki o boleznih, ki jih povzročajo določena zdravila in priročnik Deset pravil za varnejšo uporabo zdravil, ki posamezniku omogoči, da lahko sam dobi informacije zdravilih, še preden obiše zdravnika. Starejšim, ki so največji porabniki zdravil, priporoča obisk internetne strani, ki ponuja odgovore in napotke na vprašanja o sočasnem jemanju zdravil, učinkih takšnega jemanja in globalno priznano listo zdravil (*Beer's list*), za katere je bolje, da se jim ljudje po 65 letu izognejo (www.tahsa.org/files%2FDDF%Fmedbeer1.pdf).

Marjan BREZOVŠEK

Miro Haček

Politika birokracije

Modrijan, Ljubljana 2005, str. 207,
6.300,00 SIT (ISBN: 961-241-060-7)

Znanstvena monografija *Politika birokracije* avtorja Mira Hačka s Fakultete za družbene vede, Univerze v Ljubljani, obravnava enega temeljnih, a skrbno prikritih problemov vsake sodobne demokratične oblasti, tj. odnos med visokimi javnimi uslužbenci in političnimi funkcionarji. Da bi mogli razumeti proces vladanja in njegovo delovanje, je namreč nujno, da je odnos med obema ključnima skupinama akterjev, ki najbolj vplivata na proces vladanja, čim bolj znan in raziskan; razkrivanje le-tega pa je poslanstvo in osnovni cilj *Politike birokracije*.

Knjiga se poglobljeno ukvarja s dihotomijo med politiko in birokracijo, ki v upravni in politični znanosti že dolgo velja za eno osnovnih točk v raziskovanju birokracije in njenih značilnosti. Jasna razmejitev med politiko in birokracijo je v modernih demokracijah sicer močno vprašljiva, saj birokracija po eni strani ni več zadolžena zgolj in samo za implementacijo odločitev, sprejetih s strani političnih funkcionarjev, ampak so javni uslužbenci v večini modernih demokratičnih držav vključeni tudi v proces oblikovanja politik, v okviru katerega se borijo za lastne koncepcije tistega, kar imajo za »dobro politiko«. Neposredni konflikt med politiko in birokracijo je občasno celo opredeljen kot temeljni problem sodobne države. Odnos med javnimi uslužbenci in njihovimi političnimi predstojniki je viden kot eden najpomembnejših aspektov reflektivnega vedenja v javnih organizacijah. Vpraša-

nje »kdo vlada« je vprašanje, ki si ga je postavilo že mnogo uglednih avtorjev in ki si ga na začetku svoje znanstvene analize zastavlja tudi avtor. Odnos med izvoljenimi ali imenovanimi političnimi funkcionarji in profesionalnimi javnimi uslužbenci je namreč eno najpomembnejših prizorišč institucionalnih politik v sodobnih demokracijah. Tovrstni odnos je ključen predvsem v točki, v kateri politični oblasti omogoča, da izvajajo svoje vsakodnevne naloge in sprejema ter izvaja odločitve, ki so v modernem političnem sistemu potrebne. Ključni cilj pričujočega dela je analitični razvoj boljšega konceptualnega razumevanja politike znotraj velikokrat relativno sivega področja, v katerem se oba tipa akterjev gibljeta in delujeta. Avtor ugotavlja, da med politiko in upravo ni mogoče začrtati ostre in jasne meje. Politični funkcionarji, ki so na vrhu upravne hierarhije v vlogi ministrov oziroma državnih sekretarjev, so obenem tudi predstavniki političnih strank, ki za doseg svojih ciljev nujno potrebujejo javne uslužbence, na katere se je mogoče čim bolj zanesti.

Monografija *Politika birokracije* sistematično in obširno obdeluje področje konceptualizacije odnosov med visokimi javnimi uslužbenci in političnimi funkcionarji. Štiri obširna poglavja si sledijo v logičnem zaporedju, kar omogoča dobro preglednost vsebine in olajša branje sicer relativno zahtevnega dela. Monografija je opremljena z vsemi nujnimi sestavinami (obsežno bibliografijo, opombami ter splošnim, stvarnim in imenskim kazalom), tako da je v celoti na ravni podobnih znanstvenih monografij v svetu. Na področju upravno-političnih odnosov doslej ni bilo v Sloveniji objavljenega nobenega monografskega znanstvenega dela; takšna dela so redka

tudi v svetovnem merilu. Monografija *Politika birokracije* prinaša v primerjavi z drugimi podobnimi deli po Evropi in ZDA zlasti novo empirično kvaliteto, saj je bilo doslej tudi v svetovnem merilu dela s področja upravno-političnih odnosov, ki bi le-te obravnavali sistematično, celovito in empirično podkrepljeno mogoče naštetih prste ene roke.

Ena ključnih avtorjevih ugotovitev se nanaša na področje vlog in stilov v procesu oblikovanja politik, saj visok odstotek slovenskih političnih funkcionarjev meni, da bi bilo potrebno dati tehničnim vidikom vladanja večjo težo kot političnim faktorjem. Političnih funkcionarjev, ki se strinjajo s to izjavo, je namreč skoraj dve tretjini, medtem ko je v primerjanih tujih državah ta delež kvečjemu četrтинski. Avtor je namreč v sklopu priprave knjižnega dela opravil izjemno obsežno empirično raziskavo, v katero je zajel vse politične funkcionarje in visoke javne uslužbence v slovenski državi, katerih odziv na raziskavo je bil presenetljivo dober (več kot petdeset odstoten). Navedeno je avtorju omogočilo prepričljivo analizo zbranih podatkov. Tako je presenetljiva, a z empiričnimi podatki prepričljivo podprta ugotovitev o tem, da slovenski politični funkcionarji sploh nočejo biti videni kot politični funkcionarji oziroma se sami nimajo za politične funkcionarje, pač pa se vidijo predvsem kot strokovnjaki na svojih specifičnih področjih. Slednja trditev še zlasti velja za funkcionarje iz izvršilne veje oblasti. V zaključku svojega dela avtor ugotavlja, da lahko slovenske upravno-politične odnose najbolje opišemo s teoretsko podobo odnosa med javnimi uslužbenci in političnimi funkcionarji po Aberbachu, Putnamu in Rockmanu z nazivom »dejsstva/interesi«, kar pomeni, da v naši drža-

vi tako javni uslužbenci kot tudi politični funkcionarji sodelujejo pri oblikovanju politik, vendar pa je njihov prispevek različen. Prvi zbirajo podatke, posedujejo znanje in opravljajo nevtralne analize, drugi pa vnašajo v ta proces interese, vrednote ter politično občutljivost.

Čeprav avtor ugotavlja, da ima odnos med politiki in uradniki v slovenskem političnem sistemu nedvomno nekatere tekmovalne značilnosti, hkrati dodaja, da vendarle ne gre za izrazit konflikt med medsebojno različnima si skupinama, v katerem bi vsaka zmaga enih hkrati pomenila tudi poraz drugih in obratno. Visoki javni uslužbenci in tudi politični funkcionarji so pomemben in nezamenljiv akter v okviru upravno-politične dihotomije, obenem pa ključni akterji v procesu oblikovanja javnih politik.

Anton PROSEN, Maca JOGAN

Ana Barbič

Izzivi in priložnosti podeželja

Fakulteta za družbene vede, Ljubljana
2005, str. 343, 4.800,00 SIT
(ISBN 961-235-225-9)

Raziskovalno zanimanje za podeželje se je v razvitejših okoljih intenzivno razvijalo po drugi svetovni vojni, saj je podeželski prostor postajal vse bolj pomemben potencial za razvoj posameznih družbeno pomembnih funkcij. Žal se pri nas znanstvena področja, ki obravnavajo podeželje, vključno z njenimi prebivalci, dejavnostmi in potenciali, pričenjajo intenzivno razvijati šele konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let preteklega stoletja. Vstop Slovenije v

Evropsko unijo ter vpliv posameznih procesov na spreminjanje in celo degradacijo podeželskega prostora, spreminjanje tradicionalnih vzorcev življenja in dela na podeželju, politične in druge spremembe, iskanje temeljev za trajnostni razvoj itn., silijo raziskovalce k resnemu proučevanju kompleksnih procesov in na tej podlagi k oblikovanju razvojnih usmeritev za posamezna podeželska območja. Za takšno delovanje pa so potrebna teoretična in praktična znanja iz področja ruralne sociologije in drugih strokovnih področij, ki so soudeležena pri razvoju podeželskega prostora.

V delu *Izzivi in priložnosti podeželja* srečamo oboje, tako teoretična razmišljanja kot prikaz konkretnih razvojnih projektov. Rezultati so univerzalni in uporabni za znanstveno kot tudi za aplikativno nadaljnje delo. Ta znanstvena monografija pomeni temeljno delo na področju ruralne sociologije v slovenskem jeziku. Glede na to, da je avtorica dr. Ana Barbič utemeljiteljica te znanstvene panoge v Sloveniji in zaslužna za njen razvoj ter uveljavitev slovenskih dosežkov v svetu, imamo lahko to delo kot podlago za nadaljnji razvoj tega sociološkega področja pri nas.

Delo je razčlenjeno na štiri glavna poglavja: Podeželje in kmetijstvo, tranzicija in vzdržni razvoj; Kulturna in naravna dediščina – razvojni potencial slovenskega podeželja; Kmetica in kmečka družina ter Sklepna razmišljanja. Poglavja si sledijo po zaporedju od splošnega k posamičnemu, vsak del je notranje logično razčlenjen na posebna poglavja, ki se smiselno dopolnjujejo in nadgrajujejo. Vsak vidik obravnave korenini v čvrsti teoretski podlagi in je oprt na bogastvo zanesljivih podatkov empiričnih raziskav in rezultatov razvojno-raziskovalnih pro-